

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף אזרח ותיק ושאימים

פרטי החוזר:

תאריך: 8.1.2019

שם החוזר: שינויים בבחינת הזכאות לגמלה מיוחדת לילד מול משרד הרווחה

חוזר ה"ה מס': 1501

חוזר זו"ש מס' 1578

נושא: שינוי תהליכים בטיפול בגמלה מיוחדת לילד (ילד יתום/ נטוש)

תת נושא: שינויים בטיפול בילד בקהילה

תאריך תחולה: 1.1.2019

כותב החוזר: עירית עמיאל

תכני החוזר:

- 2 מטרת החוזר
- 2 פתח דבר
- 2 קריטריונים לזכאות
- 2 א. תביעות חדשות לילדים נטושים בטיפול קרובי משפחה בקהילה.
- 3 בקלט קהילתי (אומנת חירום): הוצאת ילד ממשפחה לאור משבר פתאומי לתקופה קצרה.
- 5 הוראות לביצוע בקלט קהילתי.
- 5 רשימת תפוצה.
- 7 נספחים.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף אזרח ותיק ושאיירים

מטרת החוזר

להסביר שינויים בתהליכי העבודה בנושא ילד הזכאי לגמלה מיוחדת (ילד נטוש/יתום) בעקבות חוק האומנה.

פתח דבר

חוק האומנה לילדים מחייב את רשויות הרווחה לטפל בהתאם לחוק בכל ילד שאינו גדל בבית הוריו. עם קבלת החוק נקבעו נוהל וכללי טיפול במקבלי גמלה מיוחדת לילד (ילד נטוש/יתום) ובמקרים חדשים בתיאום עם משרד העבודה והרווחה. כיום, לאחר כשנתיים של הפעלת החוק, תהליך העבודה מתעדכן שוב. מטרת הנוהל להבטיח יישום נכון של חוק האומנה. להזכיר, חוק האומנה חל רק על ילדים החיים בקהילה עד גיל 18 ו/או עד לסיום לימודי התיכון (גיל 20 לכל היותר), ולפיכך אינו רלבנטי לילדים בפנימיות וכן לגבי מי שמלאו לו 18 והוא במכינה, בשירות לאומי, בעתודה צבאית או בשנת שירות לפני שירות צבאי.

החל מתאריך 1.1.2019 יחולו שינויים בהתנהלות מול רשויות הרווחה בלשכות לשירותים חברתיים במקרים הבאים:

- א. תביעות חדשות של ילדים נטושים** אצל קרובי משפחה בקהילה. **השינוי: תשלום לתקופה מוגבלת ובכפוף לבקשה חריגה מהמחלקה לשירותים חברתיים.**
- ב. תהליך חדש - קלט קהילתי** (אומנת חירום): תשלום לילד נטוש שהוצא מהבית בשל משבר חירום לזמן קצר. אוכלוסייה זו לא טופלה עד כה ע"י הביטוח הלאומי (קיבלו תשלום חודשי מהרשות המקומית). **השינוי: הכנסת אוכלוסייה נוספת לטיפול בעילת ילד יתום/נטוש.**

נוהל זה רלבנטי גם לנכד המטופל ע"י הסבים והם מבקשים תוספת בעדו. יש להפנותם לרווחה לתהליכים כמפורט מטה.

קריטריונים לזכאות

א. תביעות חדשות לילדים נטושים בטיפול קרובי משפחה בקהילה

עד כה, תביעות לילדים נטושים שמטופלים ע"י קרובי משפחתם בקהילה חייבו המצאת דו"ח סוציאלי המהווה בסיס להחלטה + מועד לוועדת תכנון, טיפול והערכה. בהתאם לקיום התנאים נבחנה הזכאות. הזכאות השתלמה עד לקבלת דיווח על התחלת הסדר אומנה. האומנה משולמת ע"י משרד הרווחה רטרואקטיבית ממועד ועדת תכנון, טיפול והערכה. לפיכך, נוצר חוב שהמשפחה המטפלת בילד מתבקשת להחזיר.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף אזרח ותיק ושירים

הנהל ממועד חוזר זה:

- משפחה שמטפלת בילד נטוש תתחיל בתהליך הכרה באומנה בלשכת הרווחה. לעתים התהליך יהיה מהיר, ולא תוגש תביעה להבטחת הכנסה. במקרים שבהם התהליך ברווחה מתמשך, תופנה המשפחה להגיש תביעה בביטוח לאומי. משפחה שפנתה לראשונה לביטוח לאומי וטרם פנתה לרשויות הרווחה – יש לקבל תביעה ולהדריך את המשפחה לפנות מידית לשירותי הרווחה כדי לקבל את עמדתם, כולל המלצה על גבי הטופס המצורף.
1. לאחר הגשת התביעה יקבל פקיד התביעות מהעו"ס, בנוסף על דו"ח סוציאלי המסביר את הנסיבות המשפחתיות, גם טופס בקשה חריגה זמנית לילד (גמלת ילד נטוש). הטופס מצורף בנספח א'.
 2. חובת העו"ס לציין בטופס את התאריך שנקבע לוועדת תכנון, טיפול והערכה. אין לאשר זכאות ללא תאריך ועדה - יש לדרוש זאת מהעו"ס. אם פקיד התביעות פנה לעו"ס פעמיים לפחות ולא התקבל טופס ובו מועד לוועדה – יש להפנות המקרה לאגף לביטוח לאומי משרד הרווחה.
 3. הזכאות תאושר עד למועד הדיון בוועדה ולא יותר מ-6 חודשים ממועד התביעה.
- קוד ספציפי לסיום זכאות: בהבטחת הכנסה – 93-2. בשירים: במ - במוסד החזקה על הציבור.
4. אין לאשר זכאות מעבר ל-6 חודשים.
- אם הוגשה בקשה להארכה העולה על 6 חודשים – יש ליידע את הרפרנט באגף ולפעול לפי הנחייתו (החלטה במקרה כזה תהיה רק לאחר שהרפרנט יבדוק מול המפקחת הארצית על האומנה במשרד הרווחה).
6. יש לפעול לפי כלל ה-15 ולאשר זכאות לחודש שבו מתקיימת הוועדה רק אם הוועדה מתקיימת לאחר ה-15 בחודש (לעיתים בשל כלל ה-15 הזכאות בפועל יכולה להיות ל-7 חודשים).

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

ב. קלט קהילתי (אומנת חירום): הוצאת ילד ממשפחה לאור משבר פתאומי לתקופה קצרה

רקע כללי

קלט קהילתי הוא שירות שהמחלקה לשירותים חברתיים נותנת כמענה מידי לילדים שאינם יכולים לשהות עם הוריהם עקב נבצרות זמנית של ההורים ונדרש מענה לתקופה זמנית. לקלט הקהילתי מופנים ילדים במצבי משבר המחייבים השמה מידית מחוץ לבית הוריהם, כאשר ההערכה הראשונית היא שהמשבר הוא נקודתי וזמני ובתוך תקופה קצרה הילד יחזור לחיק משפחתו. בדרך כלל מדובר במאסר/מעצר של ההורה לתקופה קצרה או באשפוז פתאומי.

משפחת הקלט היא משפחה המשמשת מסגרת זמנית לילד לתקופה קצובה. זו יכולה להיות משפחה של קרובים או שכנים.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף אזרח ותיק ושאיירים

למשפחות המטפלות בילדים בקלט קהילתי שולם עד כה תשלום מטעם לשכת הרווחה. מאחר שרוב הילדים בהסדר זה עונים לכאורה על עילת ילד נטוש, הוחלט לבחון את זכאותם לגמלה במסגרת חוק הבטחת הכנסה. ילד שלא תאושר זכאותו לגמלה מיוחדת לילד לפי חוק הבטחת הכנסה (כי אינו עונה על הגדרת ילד נטוש) – תשלם הרשות המקומית בעדו, כפי שהיה עד כה. לפיכך יש להודיע לעו"ס בכל מקרה שבו לא ניתן לאשר זכאות כילד נטוש, כדי שהרשות תאשר את התשלום למשפחה.

לתשומת לב: ייתכן כי הורי הילד מקבלים גמלת הבטחת הכנסה עם תוספת בעבורו. אם יוחלט להכיר בילד כנטוש בתקופת הקלט הקהילתי, מאחר שהוריו אינם מתפקדים באופן זמני – יש להוציא את הילד מהיחידה, גם אם נשמר קשר כלשהו עם הוריו.

תהליך העבודה

1. הגורם המטפל מול פקיד התביעות

תביעה לילד נטוש במסגרת זו תוגש ותטופל ע"י העו"ס ברשות המקומית. פקיד התביעות יתנהל מול העו"ס בלבד בכל הנוגע לדרישת מסמכים: מכתב הדרישה יישלח לעו"ס.

2. תקופת השהות בקלט

א. גמלת הבטחת הכנסה תשולם רק בעד ילד ששוהה בקלט 15 יום ויותר בחודש (במקרים של פחות מ-15 ימים התשלום יהיה ע"י הלשכה לשירותים חברתיים). בהתאם לכך סוכם עם רשויות הרווחה שיוגשו תביעות רק כאשר ילד שוהה במשפחת קלט 14 ימים ומסתמן שימשיך את שהותו.

תאריך הגשת התביעה: אם מוגשת תביעה בתום 15-30 ימים ממועד הקליטה של הילד בקלט קהילתי, ותאריך הקליטה בקלט חל בחודש הקודם, ניתן לשלם גם בעד החודש שקדם לחודש קבלת התביעה. פקיד התביעות יתקן את תאריך התביעה לחודש הקודם, כדי למצות זכויות בתביעות שהתביעות מוגשות לאחר שהות של שבועיים במשפחת הקלט.

דוגמה: ילד נקלט במשפחת קלט בתאריך 10.5. תביעה עבורו הגיעה אל הביטוח הלאומי בתאריך 1.6. יש להזין תאריך תביעה לחודש מאי.

אולם אם האיחור בהגשת תביעה עובר את החודש שקדם להגשת התביעה – אין לתקן תאריך תביעה ורשויות הרווחה יישאו בתשלום עבור התקופה הקודמת.

דוגמה: ילד נקלט במשפחת קלט בתאריך 10.5. תביעה עבורו הגיעה אל הביטוח הלאומי ב-3.7. אין לאשר זכאות לפני יולי.

ב. תקופת השהות בקלט קהילתי היא עד 3 חודשים.

ג. אם יסתמן שלמרות הכול שהותו של הילד מתארכת מעל 3 חודשים, תתקיים ועדת תכנון, טיפול והערכה שתחליט על המשך ההשמה.

3. דיווח ע"י העו"ס

עו"ס המשפחה יעביר לפקיד התביעות את טופס התביעה והמסמכים ויעדכן את פקיד התביעות אחת לחודש בטופס שבנספח ב':

א. אחת לחודש במשך 3 חודשים יעדכן העו"ס על המשך שהותו של הילד במשפחה עד לתום השהות.

ב. העו"ס יעדכן אם מקום שהותו של הילד השתנה.

ג. העו"ס יעדכן אם התקיימה ועדת תכנון, טיפול והחלטה ומה היו החלטותיה:

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף אזרח ותיק ושאיירים

- אם הוחלט בוועדה על השמה בפנימייה – העו"ס יעדכן על תאריך קליטה צפוי וכן יעדכן בזמן אמת עם יציאת הילד לפנימייה.
- אם הוחלט על בחינת משפחת הקלט לאומנה
- אם הוחלט על בחינת משפחה אחרת לאומנה, וכן יעדכן אם הילד מועבר פיזית למשפחת האומנה האחרת.
- ד. כל עוד הילד נמצא במשפחת הקלט ימשיך העו"ס לעדכן אחת לחודש.
- ה. אם שהותו של הילד תימשך מעבר ל-3 חודשים (כגון בשל כך שהוא ממתין להשתלב בפנימייה או במשפחת אומנה)- יצרף העו"ס לדיווח החודשי גם אישור של מפקח קהילה מחוזי.

חשוב: ללא עדכון חודשי של העו"ס אין לאשר זכאות!

[לחצו לתוכן העניינים](#)

הוראות לביצוע בקלט קהילתי

- ההחלטה על מינוי מקבל הגמלה כפופה לאישור פקיד שיקום, כמו בנוהל הנוכחי.
- יש לאשר זכאות בקלט קהילתי בכל פעם לחודש בכפוף לקבלת טופס הדיווח החודשי. הזכאות תאושר לחודש אחד בלבד עד לקבלת אישור נוסף.
- ללא טופס דיווח חודשי – אין לשלם גמלה והרשות המקומית תישא בתשלום.
- אם הוחלט על בחינת משפחת הקלט כאומנה:
 - פקיד התביעות יפסיק זכאות מחודש הוועדה (לפי כלל ה-15) בהבטחת הכנסה - מסיבה 2-93, בשאיירים מסיבה במ – נמצא במוסד. אין לשלם לתקופה נוספת, מאחר שעם אישור המשפחה כמשפחת אומנה – הם יקבלו דמי אומנה רטרואקטיביים ממועד הוועדה.
 - אולם אם בתהליך ייקבע שמשפחת הקלט אינה כשירה לשמש כמשפחת אומנה, יש לחדש זכאות מחודש ההפסקה וכל עוד הילד נמצא במשפחת הקלט, עד להעברתו לגורם אחר. התשלום יהיה בכפוף לקבלת דיווח אחת לחודש.
- אם הוחלט לאתר משפחה אחרת כמשפחת אומנה: יש לאשר המשך זכאות למשפחת הקלט כל עוד הילד נמצא ברשותה וטרם הועבר למשפחה האחרת.
- אם הוחלט על העברת הילד לפנימייה: הזכאות לגמלה מיוחדת לילד תימשך עד ליציאתו לפנימייה.

רשימת תפוצה

- פקידי תביעות הבטחת הכנסה

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף אזרח ותיק ושירים

▪ פקידי תביעות אזרח ותיק ושירים

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

ב ב ר כ ה,

לבנה עזרא
מנהלת אגף קצבאות אזרח ותיק

דבורה בדר
מנהלת אגף הבטחת הכנסה

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
 אגף הבטחת הכנסה
 אגף אזרח ותיק ושאיירים

נספחים

נספח א': טופס בקשה חריגה זמנית – גמלה מיוחדת לילד (גמלת ילד נטוש)

עד שלושה חודשים

תאריך: _____

הנני מבקש לאשר באופן חריג זמני לשלם למשפחה שפרטיה רשומים להלן, גמלה מיוחדת לילד (גמלת ילד נטוש) בשל מצבה הכלכלי המורכב של המשפחה.

בתאריך: _____ במחלקה לשירותים חברתיים ברשות: _____ יתקיים דיון בוועדה לתכנון טיפול והערכה ותיבחן האפשרות להכיר בקרובי המשפחה כמשפחת אומנה.

פרטי המשפחה:

שם פרטי: _____ שם המשפחה _____ ת.ז. של ראש המשפחה _____

שם בן/בת הזוג _____ ת.ז. בן/בת זוג: _____

כתובת המשפחה: _____

מגדלים את הילד/ה'ים הבא/ה'ים:

שם פרטי: _____ שם משפחה _____ ת.ז. _____

שם פרטי: _____ שם משפחה _____ ת.ז. _____

שם פרטי: _____ שם משפחה _____ ת.ז. _____

שם פרטי: _____ שם משפחה _____ ת.ז. _____

צוין בפני המשפחה כי אם ייווצר כפל תשלומים תידרשו לשלם את כפל התשלומים לביטוח לאומי.

בברכה,

עו"ס משפחה: שם פרטי _____ שם משפחה _____

טלפון נייד _____ כתובת דוא"ל _____

תאריך: _____ חתימה: _____

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
 אגף הבטחת הכנסה
 אגף אזרח ותיק ושאיירים

נספח ב' – טופס דיווח על קלט קהילתי

תאריך _____ שם הרשות המקומית: _____
 אל: מחלקת הבטחת הכנסה, סניף ביטוח לאומי ב _____

שלום רב,

הנדון: דיווח על קלט קהילתי

הריני להודיעכם על קלט קהילתי עבור הילד/ים:

שם + מספר זהות: _____

שם + מספר זהות: _____

שם + מספר זהות: _____

שם האב: _____ ת.ז. _____ מתגורר ב: _____

שם האם: _____ ת.ז. _____ מתגוררת ב: _____

הילד/ים הנ"ל הושמו במשפחת קלט בתאריך _____

להלן פרטי משפחת הקלט:

שם + מספר זהות _____

שם + מספר זהות _____

כתובת: _____

מצ"ב

1. טופס תביעה להבטחת הכנסה עבור הילד/ים הנ"ל (בל/5622).

2. דו"ח סוציאלי המתייחס לנסיבות הצורך בקלט קהילתי.

שהותם של הילד/ים הנ"ל במשפחת הקלט הוארכה בשלב זה עד לתאריך _____

אם הילד נמצא בקלט מעל 3 חודשים יש לצרף החלטת ועדה/ביהמ"ש ואישור חתום ע"י המפקח המחוזי.

החל תהליך של בדיקת משפחת הקלט כמשפחת אומנה. נא הפסיקו תשלום גמלה מיוחדת לילד.

החל תהליך לבדיקה משפחת אומנה, שאינה משפחת הקלט. נא המשיכו התשלום למשפחת הקלט.

החל תהליך לבדיקת השמה בפנימיה. נא המשיכו התשלום למשפחת הקלט.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף הבטחת הכנסה
אגף אזרח ותיק ושאיירים

הילד/ים הנ"ל סיימו את שהותם במשפחת הקלט הנ"ל בתאריך _____.
עם סיום הקלט חזרו למשפחתם / יצאו להסדר חוץ ביתי אחר.
בברכה,

כתובת דוא"ל להתקשרות

טלפון נייד להתקשרות

שם העו"ס